

כיצד מעברין פרק חמישי עירובין

ס.

עין משפט נר מצוה

מח א מ"י פ"ה מהל' עירובין הלכה כב סגמ עשין דקננ א טו"ש"ע
 א"ח ק"י שצט סעף 3:
 מבט ב טו"ש"ע שס סעף ג:
 ג ג טו"ש"ע שס סעף 6:
 נב ד טו"ש"ע שס סעף 1:
 ג טו"ש"ע שס סעף 6:
 גג ו מ"י פ"ו מהלכות עירובין הלכה ד
 ג"ד ז מ"י פ"ח ק"י מ"א:
 ג"ד ז מ"י פ"ח הלכה ה טו"ש"ע א"ח ק"י מח סעף 1:
 ג טו"ש"ע שס סעף 6:

רבינו חננאל

ולא עירבו אם יש לפניו דקה ארבעה אינה אוסרת ורחיקין הכא במאי עסקין בדלא גביה עשרה. אי הכי כי עביד דקה מאי הוי. ופרקינן במגופפת. פירוש מוקפת כמו מקפה עד עשר אמות כיון דעביד בה דקה סלוקי מסלקי מיהא מרפסת נפשיהו מהתם. אמר רב יהודה אמר שמואל כותל שרצפו בסולמות אפילו ביתר מעשר תורת מחיצה עליו. ואקשינן ומי אמר שמואל הכי והא אמר רב נחמן אנשי חצר ואנשי מרפסת ששכחו ולא עירבו כו'. פי' הא דאמר שמואל כותל שבין שתי חצירות שרצפו בסולמות ביתר מי' אמות בשכא, שיכולין י' בני אדם באחד לעלות ולירד כאחד, לא חיישינן לסולמות הללו אלא תורת מחיצה שם. והוא בני קקווא דאמר לרב יוסף הב לן גברא דמערב לן. וא"ל לאביי זיל עירב להו. אול חזא להנהו (המני) [במת] דלא פתוחי (במתא) [למתא] ולא מצו מערבי לא הוי שיר, אלא אעביד להו חלונות בהוי מתא דאי בעו מערבי דרך חלונות. אמר רב צריכי חלונות דהא רבה בר אבוה ערבת כוללא אמר שמואל ערסתא ערסתא, משום כריא (דכי) [דכי] תווי דהוה מפקתא בינייהו, כל ערסתא הוי שירי לאחוריה. ואע"ג (מאי) [דאי] בעי לערובי לא מצו לערובי. (תרו) אמר התם אי בעי לערובין דרך גנות מצו מערבי, הכא לא מצו מערבי אלא דרך חלונות. ולא היא דהא ההוא בי תיבנא דהוה ליה למר לבר מפומבדיתא והוא הוה שירי לכולא מתא. אמר אביי הינו דאמר לי רב יוסף זיל עירב להו (מאי צורית על) [בב] [דלא צורחת עלה] בב מדרשא. תניא א"ר יתירה עיר אחת היתה ביהודה וחדשה היה שמה והיו בה ג' דורות אנשים ונשים ומתא עיר אחת היתה ביהודה וחדשה היה שמה והיו בה ג' דורות אנשים ונשים וטו, ובה היו משערים חכמים ויהיה שירי. ומביעא לן כי הכי יהוי היא שירי לגדולה, גדולה נמי הוי שירי לירידה ומערבין לה, או [לא]. רב הונא ורב יהודה חד אמר הויא שירי וחד אמר לא הויא שירי. ר' שמעון אמר ואמר לבנו לערב כו'.

דל"עירב לן מאתין. מה שפי' בקונט' דעיר של רבים ועשית של יחיד הואי לא צל לאפקוי והוי של רבים אלל לאפקוי של יחיד ועשית של רבים: **ושויה** שירי לפומבדיתא. בהדי שירי דג' חצירות של שני בתים צעינן והלכה כר"ש: **היינו דאמר** (ל"ה) חזי דלא מצווחא. שם היא מוקיקס לעשות כווי על חסם הוי סומרין את צמיהם:

וחדשה שמה. נספר יהושע (טו) היא כתובה צמחלת יהודה: **גמרא**. שהיה לו קבלה משום מתא או סכרל שמסכרל היה אומר שכן נראה אף על פי שאין שום מתא סוכר כן ולא לפסוק הלכה צל אלל שכן היו דברים נראים וקאמר מאי נפקא לן מינה כלומר הא פסקין לעיל כרבי שמעון ומשני גמרא גמור כו' מ"מ יש לנו למקור וליעד אם גמרא או סכרל: **כאן**

הכא במאי עסקין דלא גבוה מרפסת עשרה ואי לא גבוה מרפסת עשרה כי עביד דקה מאי הוי במגופפת עד עשר אמות דכיון דעביד דקה איסתלוקי איסתלק מהכא הנהו בני קקווא דאתי לקמיה דרב יוסף אמרו ליה הב לן גברא דליערב לן מאתין א"ל לאביי זיל ערב להו (ה) וחזי דלא מצווח' עלה בני מדרשא אול חזא להנהו בתי דפתוחי לנהרא אמר הני להוי שירי למתא הדר אמר אין מערבין את כולה תנן [מכלל] דאי בעו לעירובי מצי מערבי אלא איעביד להו כווי דאי בעו לעירובי דרך חלונות מצו מערבי אמר לא בעי (ה) דהא רבה בר אבוה מערב לה לכולא מחווא ערסייתא ערסייתא משום פירא דבי תורי דכל חד וחד הוי שירי לחבריה ואע"ג דאי בעו לערובי בהדי הדדי לא מצו מערבי הדר אמר לא דמי התם אי בעי לערובי דרך גנות והני לא מערבי הילכך עבדן כווי הדר אמר (ה) כווי נמי לא בעי דההוא בי תיבנא דהו"ל למר בר פופידתא מפומבדיתא ושויה שירי לפומבדיתא אמר היינו דאמר לי מר חזי דלא מצווחת עלה בני מדרשא: אלא א"כ עשה חוצה לה כעיר חדשה: תניא א"ר יהודה עיר אחת היתה ביהודה וחדשה שמה והיו בה ג' דורות אנשים ונשים ומתא עיר אחת היתה ביהודה והיא היתה שירי איבעיא להו חדשה מהו (ה) חדשה כי היכי דאיהי הויא שירי לגדולה גדולה נמי הויא שירי לקטנה אלא עשין חדשה מהו רב הונא ורב יהודה חד אמר בעיא שירי וחד אמר (ה) לא בעיא שירי: ר"ש אומר ג' חצירות וכו': (ה) אמר רב חמא בר גוריא אמר רב הלכה כר"ש רבי יצחק אמר אפי' בית אחד וחצר אחת חצר אחת ס"ד אלא אימא (ה) בית אחד בחצר אחת אמר ליה אביי לרב יוסף הא חצר רבי יצחק גמרא או סכרל (ה) אמר ליה מאי נפקא לן מינה אמר ליה גמרא גמור וזמורתא תהא: **בתנ"י** (ה) מי שהיה במזרח ואמר לבנו ערב לי במערב במערב אמר לבנו ערב לי במזרח אם יש הימנו ולביתו אלפים אמה ולעירובו יותר מכאן מותר לביתו ואסור לעירובו לעירובו אלפים אמה ולביתו יותר מכאן אסור לביתו ומותר לעירובו (ה) הנותן את עירובו בעיבורה של עיר לא עשה ולא כלום נתנו חוץ לתחום אפילו אמה אחת מה

ולא עירבו. בני מרפסת עם בני חצר אלו לצדן ואלו לצדן: **אם יש לפניהם**. לפני המרפסת לרגלי הכבש צמחלת עלייתה: דקה. פתח קטן גובה ארבעה און אוסרין בני מרפסת על בני החצר דהא איסתלק להו: **ואם לאו אוסרת**. אלמא תורת פתח עליו ואפילו לחומר: **דלא גבוה**. דליכא למימר תורת מחיצה עליה: **כי עביד דקה** לפניו מאי הוי. הרי כל המרפסת סביביתה נמוכה ופתחה לחצר והרי הן כשתי חצירות שאין כותל ביניהן: **מגופפת**. מוקפת מחיצה סביב אלל שנשאר לפניו חמות כדון פתח צלל היקף דאי עבוד התם דקה סלוק נפשיהו ואי לא ע"כ לחומר נמי פתח הוא האויל ללא גבוה (ה) שרצפו. זקף סולם אלל סולם: **סורס מחיצה עליו**. ואין מצטלין המחיצה למהוי כנפרץ הכותל יותר מעשר דאמר לקמן מערבין אחד ואין מערבין שנים אלל רזו אחד מערבין ולקולא והוי כפתח רזו שניהם מערבין לחומר לא אמרין דליצטליה למחיצה דכל צעירובין להקל: **ומי אמר שמואל** דלא מצטלל סולם למחיצה לחומר: **ואם לאו אוסרת**. אלמא אע"ג דגבוה מרפסת (ה) אחי סולם ומצטלי ליה: **דלא גבוה כו'**. דכלל סולם נמי צטלה: **דלעירב מאתין**. ועיר של רבים ועשית של יחיד הויא זבעיא שיר: **דפסייה לנהרא**. פתחיה אחרי העיר לנהר ולא היה לה פתח פתוח לעיר: **דאי צעו לערובי**. הנך דמשיירי מלו מערבי: **איצטיד להו כווי**. חלונות שיש בהן (ה) על ד' לצד העיר דאי צעו הוו מלו מערבי ואעצדיניה שיר למתא דלא לערובה צהדיה: **ערסייתא ערסייתא**. שכונות שכונות ולא היו מערבין כל העיר כאחת: **פירא דבי סורי**.

עריסיתא ערסייתא. שכונות שכונות לצד וצבל שכונה היו מצווחות הרבה ולא התיך את העיר כולה ביחד, ואע"פ שהיה עיר קטנה שאין נכנסין בה ששים ריבוא, ומן לקמן (נט), עיר של יחיד מערבין את כולה, והיינו של יחיד, שאינה דומה לדגלי מדבר, של ששים ריבוא (עיר כו'), משום פירא דבי תורי. שמה עמוקה היתה בין שכונה לשכונה ושם היו מנחין גרעין תמרים לצלל השורים העיר און לה חומה ומצווחת של צמי השכונות מפולשים ועשו מחיצה לראשי המצווחות לכל זל שמון לעיר להשתמר הגרעין ולא מנחין גרעין תמרים למחיצה המצווחות כמו (מענית כד), פירא דכורי (עיר כו'), גמרא גמור וזמורתא תהא. אומר השמות המצווחות צעלמא (שבת ק"ה) משל שוטים הוא כמו (ב"ח ט) וזן חצין גמרי חיקיך, כך גמרא גמור, אומר לתמיד שוטים למדן און אחת הן שטו יחא לך למר ושיר (ביצה כ"ד).

גומא גדולה שמנעיס שם גרעיני תמרים למכלל צמנה והיו אותן גומות מצדלות בין השכונות מתחת וצבל שכונה היו מצווחות הרבה ומערבין יחד ולא היו מתקנין לה לחיים משום דעיר של רבים ועשית של יחיד היא וכל חד וחד הוי שירי לחצריה דאי לא הוי שירי היכי מלו לערבי מצווחות עירובי ככל עיריות של רבים: **ואף על גז דאי צעו לעירובי לא מצי מערבי**. משום פירא דמפסיק ואין יכולין להלך משכונה לשכונה והוי (ה) חרין שבין שתי חצירות דאמרין לקמן (דף ע"ט) מערבין שנים ואין מערבין אחד: **דך גנות**. שהיו להם דיוטאות עוצרות מגגי שכונה זו לגגי שכונה זו: **דהוא צי סכנא כו'**. ואמרין לקמן הלכה כר"ש דלא צעי ג' דורות לשיר: **ובה שיערו חכמים**. שירי עיריות והיא עממה היתה שירי לעיר גדולה הסמוכה לה: **חדשה מהו**. לעירובי צאנפה נפשה כולה צלל שיר: **כעין חדשה**. עיר קטנה אחרת של ג' דורות ואינה סמוכה לגדולה: **חזר אלל ס"ה**. חזר צלל צית מני הוי דירה: **צית אחד בחצר אחת**. חזר ובית לתוכה סגי להיות שיר: **בתנ"י** מי שהיה צודה וקדש עליו שם היום: **ואמר לבנו**. לערב מצעוד יוס למערב: **ולעירובו יוסר מכאן**. שנתן לו העירוב מציתו והלכה: **מוטר לביטו**. לדין ציתו כלומר למנות שציתמו מציתו כאילו לא עירב: **ואסור לעירובו**. לדין עירובו למנות שציתמו מעירובו דכיון דקדש עליו היום רחוק מעירובו יותר מאלפים מנלל שאינו יכול להלך ולעטלו שירי אין עירובו קונה לו אלל אלפים לכל רוח וכיון דלוינו עירוב הוי ליה שציתמו ציתו שהרי צתמו ציתו הוה. **ואע"ג דלאוקמו** צשיליה מי שהוליאהו (ה) דאי מוקמת ליה באידך גיסא דליין קם ליה כו' אלמא אמר שציתמי רחוק מאלפים ה"ו לא יזו ממקומו הני מילי צצא דרך דכיון דצמקום פלוגי לא יכול לקנות דרחוק מאלפים הוה וצמקום רגליו לא הוה ניחא ליה דליקני ליה אין לו שציתה כלל לפיכך לא יזו ממקומו אלל צעומד ציתו ועירב צמקום שאינו עירוב יש לו שציתה ציתו דמסתמא ציתו ניחא ליה למיקני צשאין עירובו עירוב כדתן צפרק צכל מערבין (לעיל דף טו). **גזי נתגלגל חוץ לתחום ספק מצעוד יוס ספק משאשיה ה"ו חמר גמל ולא קתני** לא יזו ממקומו משעינן מינה דאם אינו עירוב יש לו שציתה ציתו: **אסור לביטו**. לדין ציתו למנות מציתו אלפים לכל רוח: **צעירוביה של עיר**. צאחד מן הצתים העומדין בתוך שצעים אמה ושירים: **לא עשה ולא כלום**. שהרי צלל עירוב נמי יש לו מן העיר אלפים לכל רוח וכל העיר לו כארבע אמות: **נסנו חוץ לתחום**. מפרש בגמרא [ע"צ] חוץ לעירוביה של עיר: **מה**

שלוש חצירות כו'. אמרין משמיה דרב הלכה כו' שמעון. רבי יצחק אמר אפילו בית אחד בחצר אחד הוי שיר, והא דר' יצחק גמרא היא. מתני' מי שהיה במזרח